OTSUSED

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS (EL) 2017/2350,

9. august 2016,

Portugalile trahvi määramise kohta selle eest, et ta ei ole võtnud tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal, ([1]) eriti selle artiklit 6,

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu leidis aluslepingu artikli 126 lõike 8 alusel 12. juulil 2016 vastu võetud otsusega, et Portugal ei ole võtnud vastusena aluslepingu artikli 126 lõike 7 alusel tehtud nõukogu 21. juuni 2013. aasta soovitusele tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks.

(2) Tuginedes nõukogu 12. juuli 2016. aasta otsusele selle kohta, et Portugal ei ole võtnud tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks, peaks komisjon soovitama nõukogul määrata trahv.

(3) Portugalile määratava trahvi summa peaks põhimõtteliselt ulatuma 0,2 %-ni tema eelmise aasta SKPst, kuid seda summat võib vähendada või selle võib tühistada erakorraliste majandusolude tõttu või asjaomase liikmesriigi põhjendatud taotluse korral.

(4) Portugali 2015. aasta SKP oli 179,37 miljardit eurot ja 0,2 % sellest SKPst on 358 738 200 eurot.

(5) Määruse (EL) nr 1173/2011 artikli 2 punkti 3 kohaselt tähendab mõiste „erakorralised majandusolud“ asjaolusid, mille puhul valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki käsitatakse võrreldes kontrollväärtusega erandlikuna aluslepingu artikli 126 lõike 2 punkti a teise taande tähenduses ning mida on täpsustatud nõukogu määruses (EÜ) nr 1467/97 ([2]). Viimati nimetatud määruse kohaselt on selline ülemäärane puudujääk erandlik, kui selle põhjustab i) asjaomase liikmesriigi kontrolli alt väljas olev ebatavaline sündmus, mis avaldab tõsist mõju valitsemissektori finantspositsioonile, või ii) tõsine majandussurutis, mis tähendab negatiivset aastast SKP kasvumäära või kogunenud toodangukaotust pikema perioodi jooksul, mil aastane SKP kasvumäär oli potentsiaalse kasvu määra suhtes väga madal.

(6) Eespool nimetatud tingimuste Portugali suhtes kohaldamise hindamise tulemusel on jõutud järgmiste järeldusteni.

— Kuigi Portugali SKP aastakasv vähenes 2011. ja 2012. aastal oodatust kiiremini, on majandus alates 2013. aasta kevadest tasapisi taastunud. Ka töötus kasvas märkimisväärselt kuni aastani 2013, kuid pöördus 2014. aastal langusse, sedamööda kuidas Portugali majandus hakkas taastuma. SKP on alates 2014. aastast kasvanud enamjaolt kiiremini kui potentsiaalne kogutoodang ja see olukord jätkub arvatavasti ka 2016. aastal. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks SKP jätkuvalt kasvama ka 2016. aastal 1,5 % ning 2017. aastal 1,7 %. Järelikult ei ole nõukogu 21. juuni 2013. aasta soovitusega hõlmatud perioodil (st 2013–2015) esinenud tõsist majandussurutist.

— Lisaks ei ole toimunud ühtegi ebatavalist sündmust, mis oleks olnud väljaspool valitsuse kontrolli ja mõjutanud aastatel 2013–2015 tugevalt riigi rahandust.

(7) Seega ei eksisteeri erakorralisi majandusolusid, mis õigustaksid trahvisumma vähendamist.

([1]) ELT L 306, 23.11.2011, lk 1.
([2]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).

(8) 18. juulil 2016 esitas Portugal komisjonile põhjendatud taotluse soovitada, et nõukogu määraks trahvisummaks nulli. Taotluse toetamiseks esitas Portugal järgmised põhjendused.

Portugal tuletab meelde, et ta on oma eelarvet oluliselt konsolideerinud ja rakendanud hiljutise majanduse kohandamise programmi kestel struktuurireforme. Samuti kinnitab ta kindlalt võetud kohustust korrigeerida ülemäärane eelarvepuudujääk aastal 2016, sealhulgas kohustust kehtestada meetmeid, kui seda on vaja, et korrigeerida kõrvalekaldumisi eelarve-eesmärkidest, ja rakendada 2017. aastal eelarvekohandust vastavalt riigipõhisele eelarvealasele soovitusele, mille nõukogu võttis vastu 12. juulil 2016. Portugal on seisukohal, et sanktsioonide kohaldamine kahjustaks eelarve-eesmärkide saavutamist, millega tahetakse sel aastal korrigeerida ülemäärast eelarvepuudujääki. Samuti juhib ta tähelepanu võetud majanduspoliitilistele kohustustele, eelkõige finantssüsteemi stabiliseerimise ja 2016. aasta riiklikus reformikavas esitatud meetmete alal. Lõpuks leiab Portugal ka, et igasugused sanktsioonid on praegustes Euroopas valitsevates ja rahvusvahelistes oludes kohatud, pidades eelkõige silmas suurt ebakindlust, mis on tingitud Ühendkuningriigi liidu liikmesuse üle peetud rahvahääletuse tulemustest.

(9) Nimetatud argumentide hindamisel on jõutud järgmiste järeldusteni.

(10) Kuigi Portugal ei ole võtnud tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks vastavalt nõukogu 21. juuni 2013. aasta soovitusele, oli eelarvekohanduste kogumaht aastatel 2010–2014 tõepoolest väga suur. Valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi vähendamine rohkem kui 5 % võrra SKPst, arvestamata ühekordseid meetmeid, oli tingitud struktuurse eelarvepositsiooni paranemisest rohkem kui 6 % võrra. See hoogne areng pidurdus siiski majandusprogrammi lõppedes, nagu on esile toodud nõukogu 12. juuli 2016. aasta otsuses. Eelarve kohandamisega on kaasnenud ulatuslikud struktuurireformid, mis põhinevad juunis 2014 edukalt lõpule viidud kohandamisprogrammil, mis on pannud aluse majanduse tugevamale elavnemisele. Endiselt esineb olulisi probleeme, kuna avaliku ja erasektori kõrge võlatase on koormaks majandusele ning endiselt suur töötus takistab majanduse kohanemist.

(11) Portugali ametiasutuste võetud kohustus korrigeerida ülemäärane eelarvepuudujääk 2016. aastal ja järgida 2017. aastal riigipõhist eelarvealast soovitust on oluline märk valitsuse kavatsusest järgida stabiilsuse ja kasvu pakti. 2016. aastaks kordab valitsus 11. veebruaril 2016 eurorühma nõupidamisel võetud kohustust kehtestada vajaduse korral eelarvemeetmed, et korrigeerida võimalikku eelarve-eesmärkidest kõrvalekaldumist. Samuti kohustub valitsus hoidma teatavaid stabiilsusprogrammis esile toodud assigneeringuid, mis moodustavad 0,2 % SKPst, külmutatuna. 18. juuli 2016. aasta põhjendatud taotluse lisas on esitatud täiendavat teavet selle kohta, kuidas neid assigneeringuid võib kasutada, ning lubadus neid assigneeringuid mitte kasutada, seni kuni nende külmutamine on vajalik, on seeläbi usutavam. Esiteks on selles märgitud, et assigneeringud on ette nähtud avalikele asutustele, mille rahastamist on 2015. aastaga võrreldes juba suurendatud ning mis seetõttu ei pruugigi taotleda lisaraha. Teiseks peab iga avalik asutus, kui ta tahab neid assigneeringuid kasutada, esitama kulutuste tegemise loa, mis nõuab rahandusministri selgesõnalist heakskiitu. Nimetatud assigneeringud lisanduvad ühtlasi juba eelarves ette nähtud assigneeringutele ja reservidele, mis nõuavad samuti heakskiitu.

(12) Ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiva korrigeerimise ja eelkõige 2017. aasta eelarve asjus on 18. juuli 2016. aasta põhjendatud taotluses viidatud peamiselt eelseisvale eelarvekavale, mis esitatakse oktoobris 2016 ja milles kohustutakse täitma riigipõhist eelarvealast soovitust, milles nõutakse eelarve struktuurset kohandamist vähemalt 0,6 % ulatuses SKPst. See on edasiminek võrreldes stabiilsusprogrammis 2017. aastaks ette nähtud struktuurse kohandusega, mis on kõigest 0,35 % SKPst, samas kui konkreetsed kohandamismeetmed on veel kindlaks määramata.

(13) Mis puudutab sanktsioonide väidetavat kahjulikku mõju ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimisele aastal 2016, siis määruse (EL) nr 1173/2011 artikli 6 lõike 1 alusel on trahvi suuruse piiriks 0,2 % SKPst – summa, mis on piisavalt väike, et sobida kokku ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimisega. Pealegi ei mõjutaks võimalik trahv struktuurse eelarvepositsiooni muutumist.

(14) Kindel tahe jätkata majanduspoliitika olulisemates valdkondades struktuurireforme ja pangandussüsteemi stabiliseerimise meetmeid on igati tervitatav, sest need on ühtlasi osa Portugalile adresseeritud vastavasisulistest riigipõhistest soovitustest. Muude struktuurireformide osas, mis on kavandatud 2016. ja järgnevateks aastateks, näiteks ettevõtluskeskkonna parandamiseks või firmade alakapitaliseerituse vähendamiseks, ei erine esile toodud meetmed oluliselt nendest, mis nähti ette juba 2016. aasta riiklikus reformikavas. Kuigi sellised reformid on põhimõtteliselt mõistlikud, võib neil esineda rakendamisega seotud riske. Lõpetuseks on 18. juuli 2016. aasta põhjendatud taotluse lisas sõnaselgelt osutatud vajadusele määrata kindlaks programm viivislaenude vähendamiseks.

(15) Mis puudutab otsuse asjakohasust praegustes Euroopas valitsevates ja rahvusvahelistes oludes, siis nõukogu on täiesti teadlik praegustes oludes suurenenud ebakindlusest, eelkõige arvestades Ühendkuningriigi liidu liikmesuse üle peetud rahvahääletuse tulemusi.

(16) Arvestades Portugali 18. juuli 2016. aasta põhjendatud taotlust ja võttes arvesse eespool nimetatud punkte, eelkõige majandusliku kohandamisprogrammi kestel tehtud eelarvekohandusi, millega kaasnesid ulatuslikud struktuurireformid; arvestades samuti kohustumist i) kehtestada vajaduse korral eelarvemeetmed, et korrigeerida 2016. aastal võimalikku eelarve-eesmärkidest kõrvalekaldumist, ii) teha 2017. aastal täiendav struktuurne kohandus 0,25 % SKPst lisaks kohandusele 0,35 % SKPst, mis sätestati aprillis 2016 stabiilsusprogrammis, ning iii) teha olulistes valdkondades struktuurireforme, pidades silmas olemasolevaid probleemkohti, sh võtta pangandussüsteemi stabiliseerimise meetmeid, leitakse, et Portugali esitatud põhjendused õigustavad 0,2 %-ni SKPst ulatuva trahvi tühistamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Portugalile määratav trahv suuruses 0,2 % SKPst selle eest, et ta ei ole võtnud tõhusaid meetmeid vastusena nõukogu 21. juuni 2013. aasta soovitusele, tühistatakse.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Portugali Vabariigile.

Brüssel, 9. august 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
M. LAJČÁK